

OPEN RUIJTE PLATFORM — 23 SEPTEMBER 2021

ATELIER 2

Hoe komen we tot uitvoering? Daar hebben we achterban voor nodig!

TAFEL 1

Hoe operationaliseren we?

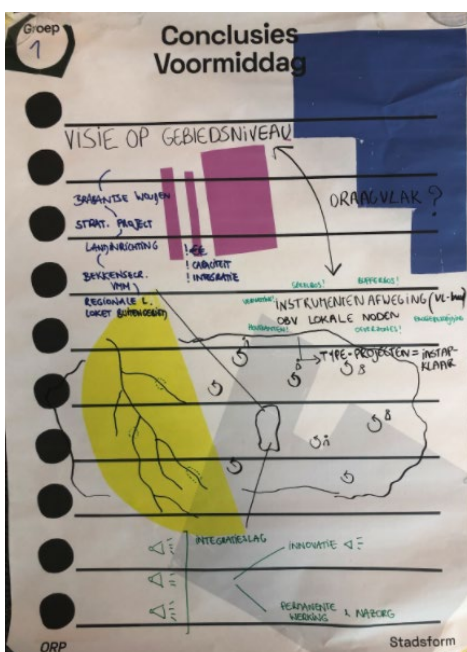
Deelnemers

- Ankatrien Boulanger, RL Rivierenland
- Ilse van Dienderen, VLM
- Joost Salomez, Dept OMG
- Tom Gabriels, BS Nete
- Johan Laeremans, VLM
- Liesbet Poppe, Vlaamse Waterweg
- Liesl Vanautgaerden, Dept OMG
- Katrien Piessens, VMM
- Katrien Thomaes, VMM
- Siegi Absilis, VLM
- Kor Van Hoof, VMM
- Hans Leinfelder, KUL
- Dirk Halet, Vlakwa
- Lieven Symons, Waterland
- Griet Celen, VLM
- Lene De Vrieze, AWB
- Marie van Loon, AWB

Hoe optimaliseren we de realisatiegerichtheid van het Open Ruimte Platform? In een eerste deel luisterden we naar bekkencoördinatoren van de VMM die de gebiedsgerichte werking uitlichten voor twee Vlaamse bekkens en de uitdagingen die ze tegenkomen bij de uitvoering. Vervolgens zal de VLM de aanleiding en traject voor een instrumentenafweging rond oeverzones en erosiebestrijding voorstellen. [In deze link](#) werden de presentaties verzameld.

In een tweede deel voeren we een gezamenlijk tafelgesprek waar we onderzoeken hoe we vandaag via instrumentenafwegingen sneller kunnen schakelen en welke andere thema's of urgenties interessant zijn om door te lichten. In een andere richting stellen we ook de vraag welke instrumentenkoffers er al bestaan en hoe deze nog meer de weg kunnen vinden naar uitvoering op het terrein. Is er een functie als loket denkbaar dat kennis en instrumenten per thema kan bundelen en sectoroverschrijdend werkt?

Conclusies

- De toelichting van de gebiedsgerichte werking in twee Vlaamse bekkens illustreert de choreografie van actoren op het terrein. Door de blik te verbreden van singuliere waterloop naar volledige vallei, komen veel meer actoren in het vizier en wordt gezamenlijk aan een waterlandschap gebouwd.
- Reeds lopende trajecten en werkingsvormen (Strategische projecten, LIP, Brabantse wouden, Bekkenssecretariaat, loket buitengebied, Regionale Landschappen) zijn vaak heel nuttige 'stroomversnellers' die helpen visies tot uitvoering te brengen en beweging te stimuleren in een gebied.
- Er is nood aan een integratieslag voor de verschillende oproepen die nu op deze gebieden afkomen. De instrumentenafweging is een kansrijke oefening om coalities die klaar staan te ondersteunen in specifieke ingrepen/locaties.
- Wat na de financieringsimpuls? Wie staat er klaar om het beheer op zich te nemen? Een loket buitengebied werd geopperd als voorbeeld om deze permanente ondersteuning onder te vangen.

TAFEL 2

Hoe stimuleren we lokale coalities?

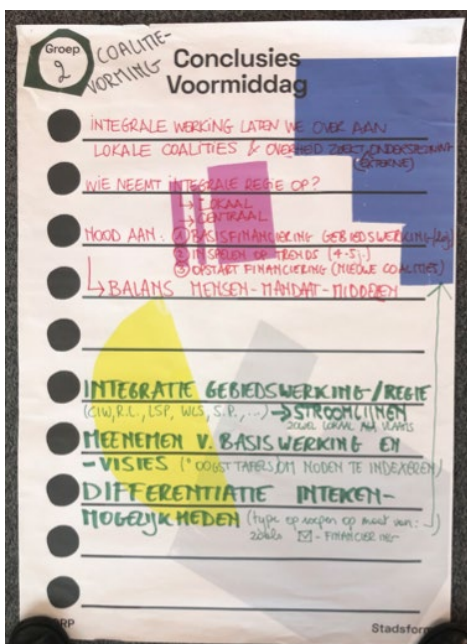

Deelnemers

- Patrick Verstegen, VLM
- Johan van den Bosch, RL Kempen en Maasland & Coördinator NP Hoge Kempen
- Stijn De Coutere, Dep OMG
- Lieve Borremans, VLM
- Jan Vanvelk, VMM
- Evelien Devylder, VMM
- Frans Pauwels, VLM
- Sirka Lüdtke, VLM
- Els Hofkens, VLM
- Hanne Van Gils, Endeavour
- Marjolijn Claeys, Voorland
- Bram Vandemoortel, AWB

Het bouwen aan sterke coalities neemt een centrale plek in bij de programma's van het ORP. We merken in de praktijk dat coalities op het terrein echter niet altijd matuur genoeg zijn wanneer de kans zich voordoet om een kans te wagen bij een bepaalde projectoproep die het ORP lanceert. Vaak ligt er een goed voorstel op tafel, maar past het niet helemaal bij de focus van de oproep, of ontbreekt het aan de nodige coördinatiecapaciteit om een gebiedsgerichte coalitie op de been te krijgen. Aan deze werktafel denken we daarom samen na hoe we lokale coalities beter kunnen ondersteunen en hoe dit in de toekomst misschien kan leiden tot een efficiëntere permanente lokale werking.

Conclusies

Noden:

- Integrale gebiedswerking wordt vandaag ofwel overgelaten aan lokale coalities; ofwel wordt door de Vlaamse overheden externe ondersteuning ingezet
- Wie zou de integrale regie moeten opnemen? Lokaal? Centraal?
- Coalities hebben nood aan
 - (1) Basisfinanciering voor gebiedswerking (regisseur)
 - (2) Aanwakkeren van innovatie vanuit de Vlaamse Overheid
 - (3) Specifieke financiering voor de opstart van nieuwe/innovatieve projecten (oproep)

Oplossingsrichtingen:

- Stroomlijnen van de bestaande integrale gebiedswerkingen op Vlaams/lokaal niveau (o.a. CIW-WLS; LSP-RL; ...)
- Vlaamse overheden moeten ook een 'coalitie' vormen (<> verkokering)
- Meenemen van de basiswerking en visies van lokale coalities in 'oogsttafels' van het ORP zodat Vlaamse overheid noden kan indexeren
- Differentiatie in intekenmogelijkheden en types 'oproepen': zowel enveloppe-financiering als oproepen die innovatieve werking stimuleren.

TAFEL 3

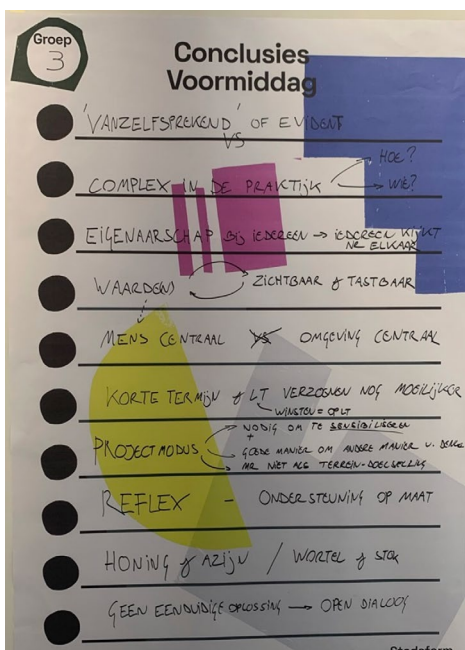
Hoe operationaliseren we?

- Nele Bal, OVAM
- Francis Turkelboom, INBO
- Frederik Mollen, Natuurpunt
- Didier Huygens, Vereniging Vlaamse Provincies
- Pieter Vandenhoudt, Trage Wegen
- Tim Devos, Endeavour
- Sarie Van der Aa, GroenLAB

Een aantal programma's mikken niet zozeer op een eigen oproep, maar stellen zich tot doel om ervoor te zorgen dat transversale thema's of 'waarden' hun ingang vinden in het Vlaamse en het lokale beleid, of in programma's en andere projectdynamieken. We stellen ons de vraag wat voor strategieën we hiertoe kunnen aanwenden, of we de mosterd kunnen halen bij wat er vandaag al gebeurt, en op welk beleidsniveau we actie moeten ondernemen.

Conclusies

- Niet iedereen staat even ver, op deze thema's is ondersteuning op maat des te belangrijker.
- Je moet creativiteit stimuleren maar als overheid sterk op je strepen staan.
- De overheid moet doelgroepen gericht ondersteunen.
- Noodzaak tonen aan de hand van inspirerende voorbeelden. Zo wordt meerwaarde zichtbaar.
- De reële kost zichtbaar maken of zelfs doorrekenen.
- Zijn er mogelijkheden voor een soort 'stewardship' op afroep?
- Aanbieden wat er nodig is.
- Believers en onverschilligen hebben andere dingen nodig.
- Je moet mensen meekrijgen die net niet inherent met die thema's bezig zijn.
- Van snelheden kunnen veranderen is essentieel: energie kunnen delen en ook doorgeven.
- Gemeenschappelijke waarden definiëren vraagt een dialoog.
- Kunnen we projectmarige werking anders ondersteunen dan met oproepen?
- We moeten manieren vinden om om te gaan met verschil in bestuurskracht.

TAFEL 4

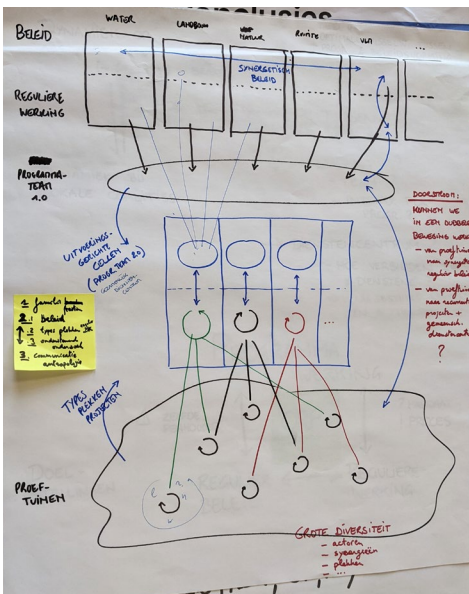
Hoe ontwikkelen we wisselwerking tussen programma's en beleidsvorming?

- Lotte Celis, VLM
- Klaas De Smet, VLM
- Katrien Cooman, Dept. Omg.
- Didier D'hondt, VMM
- Els Abts, VLM
- Toon Denys, VLM
- Yves De Weerd, VITO
- Joachim Declerck, AWB
- Els Terry, Voorland

We buigen ons over de vraag hoe we de wisselwerking tussen de programma's van het Open Ruimte Platform en beleidsvorming beter kunnen stroomlijnen. In het bijzonder kijken we welke lessen nu al uit de programma's kunnen worden getrokken en welke uitdagingen op beleidsvlak zouden moeten worden aangepakt. Als introductie wordt het programma in opstart Energielandschappen als leidraad genomen. Welke lessen kunnen er vanuit de andere programma's worden meegegeven? Al snel wordt de reflex gemaakt dat 'beleidsvlak' nog te abstract is, en beter wordt benaderd vanuit zowel reguliere werking als regulier beleid.

Conclusies/ Leervragen

- Moeten we afstappen v.d. thematische programmabenedering om een gezonde wisselwerking te kunnen hebben met regulier beleid?
- Hoe overstijgen we het eigenbelang, zowel thematisch als organisatorisch?
- Hoe kennisuitwisseling binnen organisaties faciliteren?
- Gebiedsgerichte projecten van lokale coalities botsen op hinderende of onderling conflicterende wetgeving. Hoe kunnen we redeneren in doelstellingen i.p.v. in regels? Regelluwe zones?
- Er is veel dynamiek op 'abstract niveau' (opstartende programma's) en bij lokale coalities, maar hoe houden we op tussenniveau de dynamiek erin? Kan dat in de vorm van een intendant? Kan een soort dienstencentrum (dat vraaggestuurd én activerend werkt) hier een rol in spelen?
- Kunnen we een dubbele beweging vormen in doorstroom? Van proeftuin naar synergetisch regulier beleid en van proeftuinen naar recurrente projecten + gemeensch. dienstencentrum.

INSPIRATOR 1 - SIGRID BOSMANS

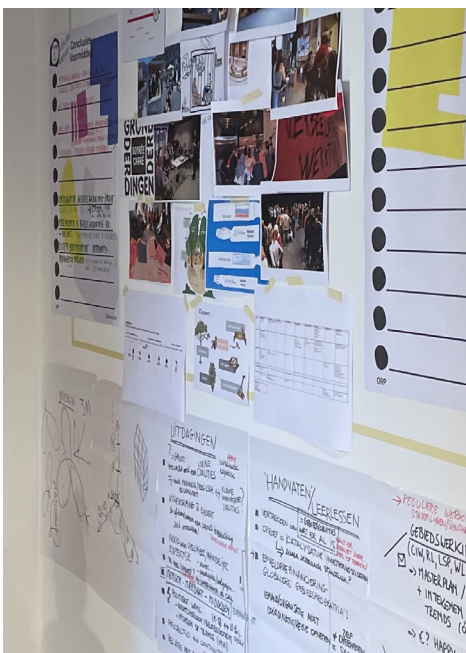
Grond der Dingen

De Grond der Dingen is een oproep aan alle Mechelaars om na te denken over 20.000 vierkante meter die de stad ter beschikking stelt. Theater ARSENAAL/LAZARUS en Museum Hof van Busleyden zijn op zoek gegaan naar verbindende en duurzame ideeën om die ene vierkante meter per inwoner te gebruiken om van Mechelen een betere stad te maken.

Sigrid Bosmans vertelde ons hoe de oproep werd gelanceerd en verspreid, en vooral hoe er werd ingezet om een breed publiek te bereiken. Daarnaast lichtte ze toe op welke manier er aan de hand van de 'deep democracy' methode, tijdens een groot evenement in de Schouwburg, samen toegewerkt werd naar een shortlist van 80 projecten. Er werd ook ruim aandacht besteed aan het belang van de expo die werd opgezet in samenwerking met kunstenaar Benjamin Verdonck in het opzetten van een brede maatschappelijke dialoog.

Conclusies

- Doordat er geen concrete budgetten en plekken werden gekoppeld aan de initiatieven, is het project in de uitvoering afhankelijk van het aanhaken op stadsontwikkelingsprojecten.
- Desondanks gebruikt de stad de poule van projecten om af en toe uit te 'vissen'.
- Een belangrijke bedenking is wel dat net de coalities die werden gevormd daarbij erg waardevol zijn en niet altijd worden aangesproken.
- De kracht van het project schuilt in de verbindende rol van een kunstige en verbeeldende aanpak, en de onbevooroordeelde en neutrale rol van het museum en de theatergroep.
- Het belangrijkste was het maken van nieuwe coalities, maar ook dat moet je zorgvuldig 'cureren' om een divers publiek aan te spreken en is zeer arbeidsintensief.
- Het belang van 'tussenfiguren' met een zekere impact en inspirerende rol valt niet te onderschatten.
- Het belang van 'old-school' mobilisatie werd benadrukt.

INSPIRATOR 2 - LAURA NAGELS

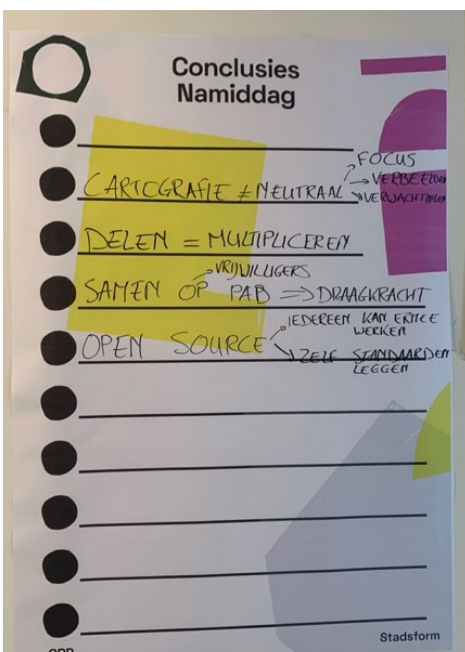
Trage Wegen vzw

Met gerichte projecten en door campagnework ijvert Trage Wegen vzw voor een beter begrip en erkenning van de term 'trage weg'. De organisatie zet zowel in op het delen van (juridische of technische) kennis met zowel de burger, de overheid als het middenveld, als het in kaart brengen van het tragewegennetwerk met en voor lokale besturen en het aanjagen van realisaties om dit netwerk te verbeteren.

In deze sessie illustreerden ze hun aanpak, werkwijze en de uitdagingen waar ze mee worden geconfronteerd aan de hand van een aantal praktijkvoorbeelden.

Conclusies

- Er werd uitgebreid gediscussieerd over het belang van cartografie als een belangrijk medium om mensen een alternatieve toekomst te doen verbeelden, om samen verwachtingspatronen scherp te stellen en vooral een gedeelde focus te bepalen.
- Het samen, open-source opbouwen van kaarten en inventariseren van trage wegen en verbindingen is een erg krachtige aanpak. Wel is het een continue evenwichtsoefening tussen zelf bepaalde standaarden en kwaliteitseisen opleggen en anderzijds zorgen dat iedereen met je instrumenten en tools kan werken en laagdrempelig kan bijdragen.
- Het samen op pad gaan, in de fysieke ruimte, om zo kennis te verzamelen en inzichten op te doen en kaartlagen aan elkaar te wandelen, zorgt voor heel wat draagkracht en spreekt een divers publiek aan.
- Het deelbaar maken van zowel je beschikbare tools als inventarisaties zorgt voor een belangrijk multiplicator-effect.

INSPIRATOR 3 - LIEVEN SYMONS

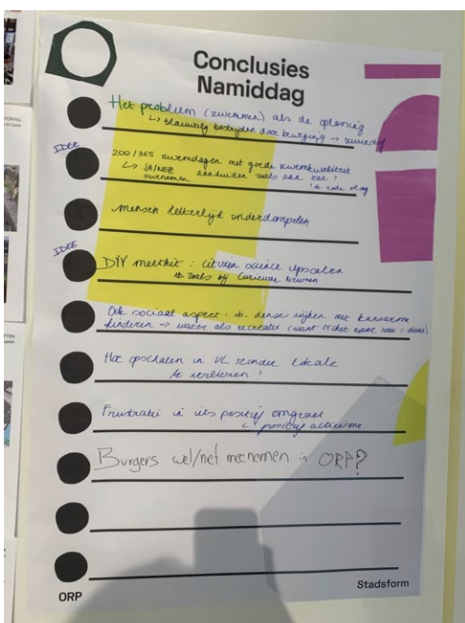
Waterland

Waterland omschrijft zichzelf als een doe- en denktank die zich inzet voor gezonder waterlopen die mens en natuur samenbrengen, voor sterke groen-blauwe netwerken. Via experimenten en concrete acties proberen ze de discussie uit het technische 'moeras' te halen, de fun-factor in het waterdebat binnen te brengen en burgers een stem te geven.

Lieven Symons lichtte de werking van Waterland uitgebreid toe: van de ontstaansgeschiedenis tot de diverse types aan projecten en initiatieven. Aan de hand van verschillende concrete cases lichtte hij toe welke diverse rollen waterland wil spelen: verbinden, versnellen, frame verschuiven en ook soms ongevraagd handelen.

Conclusies

- Frustraties steeds proberen omzetten in positief activisme.
- Vaak ligt de sleutel voor de oplossing bij het probleem. Zo zorgt zwemmen bijvoorbeeld voor beweging in het water wat op zijn beurt blauwalg bestrijdt.
- Het betrekken van de burger bij het meten en begrijpen van een probleem (citizen science) kan een erg krachtige aanpak zijn.
- Mensen letterlijk 'onderdompelen' in een kwestie doet ze een beter begrip krijgen.
- Waterkwaliteit en bij uitbreiding groen-blauwe initiatieven en kwesties hebben een belangrijke sociale component. In het bijzonder wat betreft recreatiemogelijkheden voor kinderen in kansarme en dense wijken.
- Het is steeds een uitdaging om concepten en initiatieven op te schalen, zonder daarbij de lokale binding en daarmee het vrijwilligersnetwerk al te veel kwijt te raken.

INSPIRATOR 4 - ELMAR WILLEMS

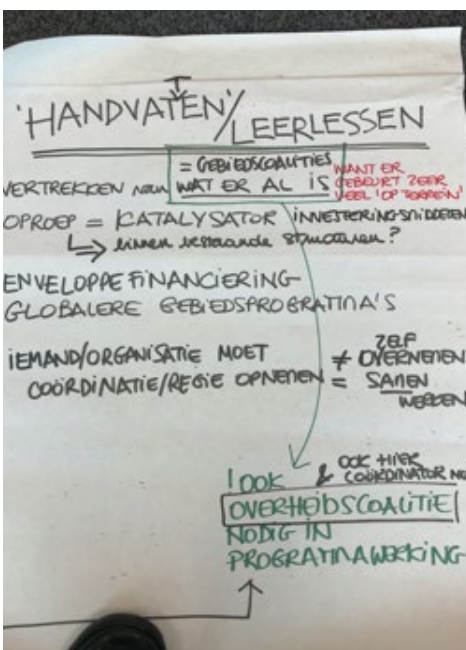
Vlaanderen Circulair

Vlaanderen Circulair is een partnerschap van overheden, het middenveld, bedrijven en de kenniswereld. Het wil optreden als een knooppunt voor en inspirator rond de circulaire economie in Vlaanderen. Daarnaast wil Vlaanderen Circulair ook een bredere beweging zijn die initiatieven opzet, aanjaagt, en ook actief verbindt en begeleidt.

Elmar Willems legde ons uitgebreid uit hoe zowel hun inhoudelijke werkagenda in elkaar zit, als hoe ze daarop inzetten via verschillende hefboomen. Daarnaast reflecteerde hij op verschillende manieren om lokale initiatieven te schalen: van upscaling, tot outscaling en deepscaling. Tot slot zette hij een aantal denkkaders tegenover elkaar af rond de verschillende manieren om experiment in te zetten, en wat voor types 'oogsten' we daar kunnen uit halen.

Conclusies

- Het is essentieel om te vertrekken van gebiedscoalities die er al zijn, wat er op het terrein al is.
- Bij ondersteunen van pilootprojecten is er nood aan specifieke, inhoudelijke expertise.
- We verwachten vaak (te) veel van kleine innovatieve coalities, tegenover de grote capaciteit van de overheid.
- We moeten een evenwicht zoeken tussen: mensen, mandaten en middelen.
- Vaak zien we een spanning tussen de beperkte projecttijd en hoe lang het duurt om een continuïteit in werking te bereiken.
- Naast gebiedscoalities heb je ook sterke overheidscoalities nodig in je programmawerking, met een sterke coördinatie.
- Een oproep moet vooral dienen als catalysator, mogelijks binnen bestaande structuren.
- Enveloppefinanciering om in te zetten op globalere gebiedsprogramma's zou kansrijk kunnen zijn.

ACTIEPLATFORM

Agrarische Herontwikkeling

Er liepen de afgelopen jaren drie projecten met vergelijkbare insteek:

- *Boer Ruimt Veld (systemisch project binnen proeftuinen ontharding)*
- *Hergebruik hoeves, een uitdaging (PDPO Oost-Vlaanderen)*
- *Agrarisch hergebruik van landbouwinfrastructuur (PDPO Antwerpen)*

Na het advies van Minister Demir om dit binnen het Open Ruimte Platform op te nemen besloot de stuurgroep om dit 'actieplatform' op te nemen in de twee voorziene ateliers; Atelier 2 (23/09) en Atelier 3 (09/12). Dit is het verslag van de eerste samenkomst van het Actieplatform Agrarische Herontwikkeling op 23/09.

- Griet Baert (Dep L&V)
- Christel Claes (provincie Antwerpen – PDPO)
- Marjolijn Claeys (Voorland – Boer Ruimt Veld – ORP)
- Tristan Claus (KULeuven – Boer Ruimt Veld)
- Katrien Cooman (Dep OMG – PAS)
- Joachim Declerck (AWB – ORP)
- Ruth Huybrechts (Dep L&V)
- Didier Huygens (provincie Oost-Vlaanderen – PDPO)
- Hans Leinfelder (KULeuven – Boer Ruimt Veld)
- Frans Pauwels (VLM)
- Geert Rogiers (VLM)
- Els Stevens (Dep L&V)
- Els Terryn (Voorland – Boer Ruimt Veld – ORP)
- Bram Vandemoortel (AWB – ORP)
- Elke Vanempten (ILVO – moderator)
- Katrien Van Herck (Boerenbond – Boer Ruimt Veld)
- Kris Van Nieuwenhove (provincie Antwerpen – PDPO)
- Sam Van Vlierberghe (Dep L&V)
- Kirsten De Reu (Dep OMG - milieuvergunningen)

Conclusies

ACTIEFRONTEN

- Maatschappelijk probleem: individueel belang staat centraal en primeert over algemeen belang.
- Het politiek draagvlak voor generieke aanpassing van zonevreemde functiewijzigingen is niet evident.
- Investeringsgolven: we mogen niet vergeten dat dit verhaal een financiële component kent.

WAAR ZETTEN WE OP IN?

- Nood aan een landbouw-ontwikkelingsperspectief
- Motor voor een reconversie-programma
- PAS: dé kans om nieuwe allianties te smeden
- Differentiatie dringt zich op

MOGELIJKE ACTIES

1. Beleidsadvies/
engagementsverklaring/ call to action
> Voorkomen van zonevreemde functiewijzigingen in agrarisch gebied
> Actief organiseren en mee faciliteren van ontvangstruimte (via administratie, deputés en parlementsleden)
2. Al doende leren: interprovinciaal testprogramma met sloopfonds
> Manier vinden om gemeentes te stimuleren klaar te staan
> Proefdraaien met een coalition of the willing binnen de landbouw
> Combinatie van kennisdeling, testen en gezamenlijke (lokale) instrumentenopbouw (Provincies nemen voortouw)
> Kan mogelijke herformulering zijn van het programma

Voedsel+Land+Schap

> Opletten met maatschappelijke perceptie: sloop nodig om landbouw te ontwikkelen kan snel verkeerd worden gepercipieerd (goede communicatie nodig).

3. Actieplatform Agrarische Herontwikkeling van één overleg uitbouwen als een actiegroep binnen het Open Ruimte Platform die zich actief inzet voor een positief landbouw-ontwikkelingsperspectief
> Poolen van kennis en man/vrouwkracht
> De PDPO's en Boer Ruimt Veld hebben 36 acties: kijken wie welke hiervan kan realiseren

We spreken af om Atelier 3 op 9 december aan te grijpen als een tweede moment voor dit Actieplatform Agrarische Herontwikkeling.

KLANKBORDGROEP TAFEL 1

Doorstroom-reflex

“We zijn met het ORP eigenlijk zelf al een hele tijd bezig met sociale innovatie. Dit is de kracht van het Open Ruimte Platform en dat moeten we koesteren. Daarom moeten we nog meer luisteren wat er leeft op het terrein.”

- Bernard De Potter, VMM
- Didier Huygens, VVP
- Elke Rogge, ILVO
- Els Terryn, Voorland
- Francis Turkelboom, INBO
- Henri Lebbe, Dept Omgeving
- Joachim Declerck, AWB
- Marie van Loon, AWB

Meegenomen uit de voormiddag:

Leerlessen tafel 4:

- *Moeten we afstappen van de thematische programma-benadering om een gezonde wisselwerking te kunnen hebben met regulier beleid?*
- *Hoe overstijgen we het eigen belang, zowel thematisch als organisatorisch?*
- *Hoe versterken we de doorstroom van de lessen van het terrein naar het beleidsniveau?*

Hypothese:

- *‘Gezamenlijk dienstencentrum’: We zien dat de geïntegreerde benadering op plekniveau beter werkt dan op niveau van het programma-team of op beleidsniveau. Is er nood aan een sector-overschrijdend tussenniveau dat aan de hand van type-plekken terugkerende vraagstukken van het terrein bundelt, beantwoordt en verbindt?*
- *Het dienstencentrum stimuleert de verticale doorstroom van lessen op het terrein rond coalitievorming richting het beleidsniveau.*
- *Door type-plekken concreter te benoemen, kunnen we hierrond een geïntegreerde instrumentenkoffer opzetten dat de coalities in een meer gestructureerde werking kan ondersteunen.*
- *Wat is het Open Ruimte Platform dan nog? Tot waar reikt de taak?*

Conclusies

1. Een pleidooi voor familiefeesten: zowel investeren in meer samenwerking en het begrijpen van elkaars belangen en begrippenkaders (bv: rond instrumenten).

2. Doorpakken op type plekken op het terrein: Kunnen we de fragmentatie en veelheid van regelgevingen, subsidiedossiers en beleidskaders herzien en in de plaats daarvan een gebiedsgerichte agenda opstellen die in harmonie is met de noden van het terrein en de coalitie? We hoeven echter nog niet de hele thematische programma-werking om te vormen tot gebiedsgerichte werking. Het benoemen van type-plekken en type-omgevingen is ook een manier om de integrale

werking op het terrein beter te ondersteunen. Terwijl de programma’s doorlopen, kunnen we wel al de type-plekken scannen en benoemen en hierop een ondersteuning voortbouwen.

3. Onderzoeken van een businesscase:

We hebben nog niet gemonetariseerd met welke uitvoeringskosten voor het klimaat vandaag, we winsten voor morgen kunnen boeken. Er is sprake van een klimaatlast die we nog niet kennen (terwijl we de pensioenlast wel in het vizier hebben). Op het niveau van type-plekken, de micro-schaal, kunnen we met deze monetarisering- en valoriseringsoefening beginnen (bijvoorbeeld Re-Move).

Naast monetariseren gaat het ook om het inzichtelijk maken van de winsten die geboekt kunnen worden bij een bepaalde aanpak of ingreep. Ook het verbreden van draagvlak moet gezien worden als winst, niet alles draait om monetarisering. Kunnen we de onderzoekscapaciteiten van het platform nog meer meenemen in dit vraagstuk (INBO, UGent? KUL, ILVO,...)?

KLANKBORDGROEP TAFEL 2

Innovatie-reflex

“Een oproep moet dus niet (enkel) een middel zijn om een goed idee uit de kast te halen en te financieren, maar zou een trigger moeten zijn om innovatief genoeg na te denken over nieuwe oplossingen voor grote problemen en verwezenlijkingen. We moeten bewaken dat ORP blijft werken op de uitvoering van kwalitatieve open ruimte en moet steeds de innovatie blijven opzoeken.”

- Toon Denys, VLM
- Griet Celen, VLM
- Sam Van Vlierberghe, Departement Landbouw & Visserij
- Didier D’hont, VMM
- Els Hofkens, VLM
- Oda Walpot, Team Vlaams Bouwmeester
- Liesl Vanautgaerden, Departement Omgeving
- Lene De Vrieze, Architecture Workroom
- Sarie Van der Aa, GroenLAB

Meegenomen uit de voormiddag:

- *We zien met de oproepen van Water+Land+Schap dat er veel interesse is om concreet aan de slag te gaan en in gebiedscoalities te gaan werken. Wat eens deze middelen zijn opgebruikt? In de tweede oproep worden naast investeringsmiddelen ook procesmiddelen voorzien. Daarbij ontbreekt nog steeds de capaciteit om écht de zeer concrete samenwerkingen op te zetten tussen boeren en waterbeheerders op de ‘juiste’ percelen met de ‘juiste’ ingrepen. Hoe wordt de coalitievorming structureel verdergezet, zodat de oproepen zich kunnen richten op nieuwe innovatienoden?*
- *Zouden we op termijn uit de oproep-na-oproep situatie moeten geraken (“gemeentes zien door de bomen het bos niet meer”)? Zou, je eens er een meer structurele coalitievorming is, de ondersteuning kunnen organiseren voor de realisatie, startende vanuit en aantakkend op lokale dynamiek?*

Conclusies

1. Ondersteuning van coalitievorming is politiek ‘niet sexy’ maar wel de essentie: Er zijn heel veel oproepen rond thema’s, maar minder rond coalitievorming gekoppeld aan uitvoering. Strategische projecten is een van de enige instrumenten om coalitievorming te ondersteunen. Tegelijk staan ze ook heel erg onder vuur en krijgen ze politiek hoe langer hoe minder slagkracht.

2. Belang van verder ‘in de luwte’ te werken: Water+Land+Schap is ook pas politiek ondersteund “dankzij” drie opeenvolgende droge zomers, en daar ging een lang voortraject aan vooraf.

3. Wat is dan de innovatierol van ORP m.b.t visievorming rond Open ruimte?

- Gemeente Nijlen heeft een openruimte visie ontwikkeld. Dat geeft een flinke voorsprong. Moet iedere gemeente dat doen? Moet ORP dat mee ondersteunen?
- Er is voldoende geld voor visievorming bij gemeenten zelf, maar misschien kan ORP ondersteunen in kwaliteit van die visievorming door een podium te geven (Mobilisatiereflex) aan gemeenten zoals Nijlen.

4. ORP dient INNOVATIE in verband met uitvoering, niet verdelers van uitvoeringsmiddelen:

We moeten bewaken dat ORP blijft werken op de uitvoering van kwalitatieve open ruimte en moet steeds de innovatie blijven opzoeken. Binnen 10 jaar gaat het (hopelijk) niet meer over ontharding, maar over planologische ruil. Dat betekent ook dat bepaalde oproepen/programma’s na een tijd moeten kunnen ‘stoppen’ of evolueren naar iets anders, maar niet voordat de doorstroom wordt verzekerd.

KLANKBORDGROEP TAFEL 3

Mobilisatie-reflex

“Mobilisatie leidt vaak tot veel frustratie. Een coalitie kan na een project niet altijd goed doorpakken, terwijl het net een groep is die zich gealigneerd heeft met centrale beleidsdoelstellingen, dan moet je dat structureel kunnen ondersteunen. Zeker in een context waar de Vlaamse Overheid zelf steeds minder personeel ter beschikking heeft om dit zelf te doen.”

- Marieke Gruwez, Provincie Antwerpen
- Stefan Acke, Zorg & Gezondheid
- Katrien Van Herck, Boerenbond
- Michiel Dehaene, UGent / Stadsvernieuwing
- Yves De Weerd, VITO
- Xavier Buijs, VVSG
- Sirka Lüdtk, VLM
- Marjolijn Claey, Voorland
- Bram Vandemoortel, AWB

Meegenomen uit de voormiddag:

- Lokale overheden/organisaties kunnen overvloed aan oproepen niet meer bolwerken
- Waarom steeds weer budget vrijmaken voor thematische/specifieke oproepen i.p.v. dit budget te investeren in de structurele werking van een gebied?
- Wat als we meer zouden inzetten op enveloppefinanciering van een gebied in combinatie met oproepen die innovatie stimuleren?

Conclusies

Kwaliteit van de mobilisatie hangt af van geïntegreerde werking Vlaamse Overheid

1. Afstemming tussen oproepen nodig om:

- Shelved projects' te vermijden en maximaal in te zetten op experiment en innovatie.
- Betere 'matches' te vinden tussen projectvoorstel en juiste ondersteuningskanaal

2. Vrijheidsgraden vs. Onzekerheden: meer helderheid scheppen op niveau doelstellingen (WAT) en ruimere vrijheid geven in manier

van uitvoeren (HOE) is een sterke stimulans voor lokale coalitievorming.

3. Enveloppe-financiering: Projecten zijn het sterkst als er al een coördinatie-voorgeschiedenis was. Een oproep kan kansen bieden om valorisatie, verankering en beheer mee te nemen in project

4. Structurele coalities versus coalitievorming: Naast een duidelijke nood om bestaande coalities structureel te blijven ondersteunen ligt de waarde van ORP ook in het mobiliseren en incuberen

van nieuwe coalities, vaak op een veel kleinere schaal dan de grotere gevestigde coalities.

5. Geïntegreerde werking Vlaamse Overheid: Link met doorstromreflex: mobilisatie zal pas op lange termijn succesvol blijven als de overheid ook echt haar functies aanpast. Hoopvol binnen ORP dat het anders kan. Middelen zijn er vaak wel, maar blijven vaak uitzonderingssituaties op (nu wel meerdere en verschillende) plekken. Nu het moment om vanuit die collectievere bewijslast regulier werking echt wel te herzien.